



KLAGANDE

Vårdnadshavare:

Ombud: .

MOTPART

Försäkringskassan
Processjuridiska enheten/Malmö
Box 14069
200 24 Malmö

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Malmös dom den 16 maj 2011 i mål nr 14011-10,
se bilaga A

SAKEN

Återbetalning av assistansersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Med delvis bifall till överklagandet sätter kammarrätten ned återbetalnings-
beloppet till 814 115 kr.

YRKANDEN M.M.

yrkar i först hand att kammarrätten upphäver beslutet
om återbetalning och i andra hand att eftergift beviljas.

Försäkringskassan anser att _____ är återbetalningsskyldig men tillstyrker att eftergift beviljas med 25 procent av återbetalningsbeloppet.

Kammarrätten har hållit muntlig förhandling.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågorna i målet

Huvudfrågan i målet är om _____ är skyldig att betala tillbaka assistansersättning. Ersättningen betalades ut under perioden september 2007 – december 2008.

Målet innehåller flera delfrågor där den första är om omfattades av rätten till assistansersättning under perioden, dvs. om han var bosatt här då. Beroende på kammarrättens ställningstagande i den frågan kan det även bli aktuellt att ta ställning till om _____ anmält ändrade förhållanden, återbetalningsbeloppets storlek och om det finns skäl att bevilja eftergift.

Omfattades _____ av rätten till assistansersättning under perioden september 2007 – december 2008?

Av 2 § lagen (1993:389) om assistansersättning, förkortad LASS, följer att i socialförsäkringslagen (1999:799) finns bestämmelser om vem som omfattas av LASS. Enligt 3 kap. 1 § socialförsäkringslagen gäller rätten till assistansersättning den som är bosatt i Sverige. Av 2 kap. 1 § socialförsäkringslagen framgår att en person anses bosatt i Sverige om han eller hon har sitt egentliga hemvist här.

Assistansersättning är alltså en bosättningsbaserad förmån, vilket innebär att bosättning här i landet är ett grundläggande villkor. De principer som

gäller enligt folkbokföringen ska vara vägledande vid bedömningen om en person ska anses bosatt i Sverige (prop. 1998/99:119, s.89 och RÅ 2004 ref 21).

har som stöd för att han var bosatt i Sverige anført han var inskriven i svensk skola och att han och hans familj hade en fast bostad i Sverige under hela perioden samt att han hade flera vårdkontakter i Sverige. I Saudi Arabien var han bara för att lära sig kommunicera bättre. Att han hans far var frihetsberövad i Israel och att hans syskon studerade i Saudi Arabien ändrar inte det faktum att han hade hemvist i Sverige. Hans syskon återvände för övrigt regelmässigt till Sverige efter skolterminernas slut. Dessutom bör det framhållas att ingen i familjen är medborgare i Saudi Arabien.

Vid den muntliga förhandlingen anförde Försäkringskassan att familjens anknytning till Sverige bröts i september 2007 och att har haft starkast anknytning till Saudi Arabien under perioden.

Kammarrätten gör följande bedömning.

Det är ostridigt att med start den 25 juli 2006 har vistats växelvis i Saudi Arabien och Sverige och att han vistas cirka sex månader åt gången i respektive land.

Under i målet aktuell period hade alltså dubbel bosättning. Enligt 7 § folkbokföringslagen (1991:483) ska den som har dubbel bosättning anses bosatt på den fastighet där han sammanlevde med sin familj. mor och vårdnadshavare följde med honom till Saudi Arabien och där gick även hans äldre syskon i skolan. föräldrar var skilda och bodde på olika adresser vid ingången av i målet aktuell period. Han får därför anses ha sammanlevt med sin familj såväl under vistelserna i Saudi Arabien som i Sverige.

har alltså haft dubbel bosättning tillsammans med sin familj och frågan om hans egentliga hemvist ska då enligt 7 § folkbokföringslagen avgöras med hänsyn till övriga omständigheter.

syskon gick i skola i Saudi Arabien. Hans mormor och morfar bor i Saudi Arabien under i vart fall delar av året. Hans mor och vårdnadshavare saknar släktingar i Sverige. Dessutom framstår det som sannolikt att hennes och barnens vistelser mer styrts av bestämmelserna om bosättningsbaserade förmåner än andra orsaker. Kammarrätten anser därför att hade starkare anknytning till Saudi Arabien än Sverige under perioden september 2007 – december 2008 och att han då hade sitt egentliga hemvist i Saudi Arabien. Han har alltså inte varit bosatt här under aktuell period, vilket i sin tur innebär att han inte hade rätt till assistansersättning. Frågan blir då om han är återbetalningsskyldig.

Har anmält ändrad bosättning?

Enligt 9 § LASS ska den som får assistansersättning anmäla till försäkringskassan om hans eller hennes förhållanden ändras så att rätten till assistansersättningen påverkas. Om den som får assistansersättning har legal ställföreträdare enligt föräldrabalken gäller anmälningsskyldigheten i stället ställföreträdaren.

I 16 § LASS sägs att Försäkringskassan ska besluta om återbetalning av assistansersättning, om den som fått ersättningen inte har anmält ändrade förhållanden som har betydelse för rätten till ersättning och därför förorsakat att ersättning lämnats felaktig eller med för högt belopp.

ändrade bosättning innebar att han inte längre hade rätt till assistansersättning och hans legala ställföreträdare, dvs. modern var därför skyldig att anmäla detta till Försäkringskassan. Frågan blir då om hon har gjort det.

Det finns inga föreskrifter om i vilken form ändrade förhållanden ska anmälas. En anmälan kan alltså göras muntligt t.ex. vid en telefonkontakt. Den som är anmälningsskyldig måste dock kunna styrka att en anmälan gjorts annars riskerar han eller hon att bli återbetalningsskyldig (Rune Lavin: Återbetalning av social ersättning, s. 107, 109).

har anfört att hon har anmält de förhållanden som innebar att Försäkringskassan ansåg att inte längre var bosatt i Sverige och att myndigheten visste när och varför han var i Saudi Arabien.

Försäkringskassan anser att någon anmälan inte gjorts och anförde vid den muntliga förhandlingen att i och för sig har kontaktat Försäkringskassan, men kontakterna har gjorts på indirekt uppmaning av myndigheten. Dessutom har hon inte lämnat samtliga uppgifter av betydelse för rätten till assistansersättning och hon har därför inte gett en fullständig och klar bild av familjens bosättning.

Kammarrätten gör följande bedömning.

Det framgår att av journalanteckningar från december 2006 och januari 2007 att Försäkringskassan inledde en utredning om familjens rätt till assistansersättning och barnbidrag på grund av att det fanns uppgifter som tydde på att familjens bosättningsförhållanden ändrats. Även uppgifter stöds av journalanteckningar, dvs. det finns stöd i utredningen för att hon kontaktat Försäkringskassan och informerat om vistelserna i Saudi Arabien.

Kammarrätten anser dock att den information som lämnade före i målet aktuell period inte innehöll alla omständigheter av betydelse för rätten till assistansersättning. Den framgick t.ex. inte klart av den information hon lämnade vid ett besök hos Försäkringskassan i juli 2007 att syskon gick i skolan i Saudi Arabien och bara vis-

tades i Sverige under sommarlovet. Den uppgiften lämnade hon först vid ett telefonsamtal den 19 september 2007 och efter att det kommit in en anonym anmälan till Försäkringskassan om att _____ och _____ far endast vistades ett par dagar per år i Sverige och resterande tid i Saudi Arabien. Anmälan fick Försäkringskassan att kontrollera barnens skolgång och enligt en journalanteckning den 10 september 2007 visade kontrollen att varken _____ eller hans syskon var inskrivna på någon skola i Malmö.

Mot bakgrund av det nu sagda anser kammarrätten att _____ inte har anmält de ändrade bosättningsförhållandena till Försäkringskassan. Det finns därför grund för att återkräva den assistansersättning som betalades ut under perioden september 2007 – december 2008.

Beräkningen av återbetalningsbeloppets storlek

Förvaltningsrätten har beslutat att _____ ska betala tillbaka 1 085 487 kr.

_____ har anfört att återkravet bör begränsas till det belopp som har betalats ut till hans assistenter och att det är fel att återkräva det högre belopp som betalats ut till assistenternas arbetsgivare.

Kammarrätten gör följande bedömning

_____ har haft familjemedlemmar som personliga assistenter. Av 10 § LASS följer att den som vill ha det måste begära att assistansen anordnas genom kommunens eller ett fristående organs försorg. _____ assistans har ordnats genom _____ AB.

Assistansersättningen har på _____ uppdrag betalats ut till _____ . Därigenom har han betalat för assistans i den omfattning som han och bolaget avtalat om.

En assistansanordnare kan inte bli återbetalningsskyldig enligt 16 § LASS (prop. 2007/08:61, Kammarrätten i Stockholms dom i mål nr 7965-08). Med hänsyn härtill och till att den felaktiga ersättningen betalats ut till assistansanordnaren på _____ uppdrag anser kammarrätten att hans återbetalningsskyldighet ska omfatta hela det utbetalda beloppet och inte bara det belopp som assistansanordnaren betalat ut till hans assistenter. Kammarrätten instämmer därför i förvaltningsrättens bedömning när det gäller återbetalningsbeloppets storlek.

Finns det skäl att efterge kravet på återbetalning?

Av 16 § LASS följer att om det finns särskilda skäl får Försäkringskassan efterge kravet på återbetalning helt eller delvis.

_____ har som skäl för eftergift åberopat sina personliga omständigheter, familjens språksvårigheter och tolkbehov samt moderns kontakter med Försäkringskassan. Han har även anfört att eftersom Försäkringskassan visste att han var i Saudi Arabien för att få hjälp med sin skolgång och rehabilitering skulle det framstå som stötande att inte efterge kravet på återbetalning. Det kan också ifrågasättas hur han, som är gravt handikappad, ska kunna utvecklas socialt med en skuld till staten på miljonbelopp.

Försäkringskassan tillstyrker att eftergift beviljas med 25 procent av återbetalningsbeloppet.

Kammarrätten anser att _____ förhållandevis ringa ålder, hans handikapp och betalningsförmåga samt återbetalningsbeloppets storlek talar för att eftergift bör beviljas. Det finns enligt kammarrättens mening

dock inget som tyder på att : försökt ge Försäkringskassan en fullständig bild av bosättningsförhållanden och hennes kontakter med Försäkringskassan är därför inte grund för eftergift. Vid en samlad bedömning av omständigheterna i målet anser kammarrätten att eftergift bör beviljas med 25 procent, dvs. att återbetalningsbeloppet ska sättas ned till 814 115 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).



Petter Classon
referent



Göran Bodin



Mats Ihlbom



FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 3
Christina Palm

DOM
2011-05-16
Meddelad i
Malmö

Bilaga A

Mål nr
14011-10

Sida 1 (5)

KLAGANDE

Vårdnadshavare:

Ombud:

MOTPART
Försäkringskassan
Processjuridiska enheten/Malmö
Box 14069
200 24 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT
Försäkringskassans beslut den 30 september 2010, bilaga 1

SAKEN
Assistansersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning

DOMSLUT

Med den ändringen att återbetalningsbeloppet ska vara 1 085 487 kr, avslår förvaltningsrätten överklagandet.

Dok.Id 61913

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 4522 203 20 Malmö	Kalendegatan 6	040-35 35 00 E-post: forvaltningsrattenimalmo@dom.se	040-97 24 90	måndag – fredag 08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

yrkar i första hand att det överklagade beslutet ska upphävas och i andra hand att återbetalningsskyldigheten ska efterges, helt eller delvis och anför bl.a. följande. Han är i behov av assistans och är tillsammans med sin vårdnadshavare och moder med familj bosatt i Sverige. Familjen har sin egentliga hemvist i och stark anknytning till Sverige. Han har genom sin moder och sina syskon haft kommunikation med Försäkringskassan och några förändringar som skulle påverka rätten till assistansersättning har inte undanhållits. vitsordar inte det återkrävda beloppet.

Försäkringskassan bestrider bifall till överklagandet. Försäkringskassan justerar återkravsbeloppet till 1 085 487 kronor och vitsordar att befunnit sig i Sverige under perioden den 14 februari – den 11 augusti 2008. Försäkringskassan anför att under den aktuella perioden inte har haft sin egentliga hemvist i Sverige och att han eller hans vårdnadshavare inte underrättat Försäkringskassan om de ändrade förhållandena.

Förvaltningsrätten har den 9 maj 2011 hållit muntlig förhandling i målet.

DOMSKÄL

Gällande bestämmelser framgår av det överklagade beslutet.

Frågan är i målet först om var bosatt i Sverige under perioden september 2007 till och med december 2008.

Försäkringskassan gör gällande att han under denna period inte hade sin huvudsakliga hemvist i Sverige. Till stöd för detta anger Försäkringskassan att under perioden inte fullgjort någon hel skoltermin i Sverige. Dessutom har hans syskon under hela perioden vistats i Saudiarabien bortsett från att de vistats i Sverige under sommarlovet. Även före den aktuella perioden bodde familjen ungefär sex månader per år i vardera landet.

gör gällande att han hela tiden varit bosatt i Sverige. Anledningen till att hans vistelser i Saudiarabien blev längre än vad som varit planerat var, att man där fann en utbildning som ledde till mycket stora framsteg för hans utveckling. Utbildningen innebar att han började tala istället för att enbart använda tecken och att hans förmåga att klara vissa grundläggande behov förbättrades. Det var således inte meningen att hans vistelse i Saudiarabien skulle bli så lång. Första gången han reste till Saudiarabien var hösten 2006. Innan resan hade hans vårdnadshavare kontakt med Försäkringskassan men hon minns dock inte vem hon talade med. Hon har därefter haft kontakt med Försäkringskassan inför varje avresa till Saudiarabien.

Av egna uppgifter framgår att han under den aktuella perioden vistades i Saudiarabien under perioden den 25 augusti 2007 – den 14 februari 2008 respektive den 11 augusti 2008 – den 12 januari 2009. Innan den aktuella perioden vistades han dessutom i Saudiarabien den 25 juli 2006 – den 13 januari 2007. Av egna uppgifter framgår också att hans syskon under den aktuella perioden endast var i Sverige under sommaren, dvs. motsvarande sommarlovet från skolan i Saudiarabien. Slutligen framgår av egna uppgifter att han, under de perioder han var i Saudiarabien, gick i skola där samt att han enbart gått i skolan en kortare period i Sverige. Hans far har inte varit i Sverige under perioden och hans mor har följt med honom till Saudiarabi-

en. Såväl [] far som hans mor och tillika vårdnadshavare har enligt egna uppgifter flera nära släktingar i Saudiarabien. Dessa omständigheter innebär sammantaget, enligt förvaltningsrätten, att [] under den aktuella perioden haft så stark anknytning till Saudiarabien att han inte längre är bosatt i Sverige. Det förhållandet att [] vårdnadshavare har en bostadsrätt i Malmö och att han vistas sex månader per år i Sverige leder inte till en annan bedömning.

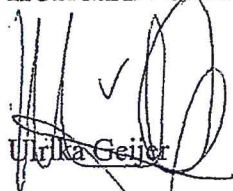
Frågan blir då om [] är återbetalningsskyldig för den assistansersättning som betalats ut trots att han inte längre var bosatt i Sverige. Han gör gällande att Försäkringskassan underrättades om resorna till Saudiarabien redan år 2006 och att kontakten därefter upprätthållits inför och efter varje resa. Någon dokumentation av en sådan anmälan finns dock inte hos Försäkringskassan. [] har inte närmare kunnat ange detaljerna kring anmälan. Därefter finns vissa dokumenterade kontakter, som dock inte kan anses utgöra en sådan anmälan som krävs enligt LASS.

[] vårdnadshavare har således inte visat att hon anmält de ändrade förhållandena kring hans bosättning. Han är därmed återbetalningsskyldig för den felaktigt utbetalda assistansersättningen. Det saknas anledning att beräkna beloppet annorlunda än Försäkringskassan gjort.

Slutligen blir frågan om det finns särskilda skäl för att, helt eller delvis, efterge kravet på återbetalning. [] har som skäl för eftergift anfört att hans vårdnadshavare inte medvetet lämnat felaktiga uppgifter till Försäkringskassan utan varit helt öppen om samtliga utlandsresor och att det egentliga skälet till utlandsvistelserna varit att [] först kunnat tillgodogöra sig en språkutbildning sedan han börjat på en specialskola i Saudiarabien. Dessa omständigheter är enligt förvaltningsrätten inte sådana att de utgör särskilda skäl för att efterge någon del av återbetalningsbeloppet.

Sammanfattningsvis är således återbetalningsskyldig
med 1 085 487 kr. Förvaltningsrätten avslår därmed överklagandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, bilaga 2 (DV3104/1B)



Ulrika Geijer

I avgörandet har även deltagit nämndemännen Christina Billving, Gunnar
Hokfelt och Maria Lund.

Ombud för

Omprövning av beslut om felaktig utbetalning av assistansersättning

Beslut

Försäkringskassan ändrar inte beslutet som fattades den 7 maj 2010, återbetalningsbeloppet justeras dock till 1 085 721 kronor.

Beskrivning av ärendet

Försäkringskassan beslutade den 7 maj 2010 att ska betala tillbaka 1 085 487 kronor som han har fått för mycket i assistansersättning för tiden september 2007 till och med december 2008.

Kontoret har inte funnit att det finns särskilda skäl att han ska befrias från att betala sin skuld.

Försäkringskassans enhet för försäkringstillhörighet har enligt meddelande den 21 november 2008 avregistrerat och hans vårdnadshavare från och med den 4 september 2007 då de inte anses vara bosatta i Sverige. Den 18 december 2008 fattades beslut om indragning av assistansersättning från och med januari 2009 då han och hans vårdnadshavare inte anses vara bosatta i Sverige. Rätten till assistansersättning upphörde från och med september 2007.

vårdnadshavare har genom ombud begärt omprövning av beslutet. Du yrkar att beslutet ändras och att du befrias från återbetalning. Du uppger att du och din son vistelse i utlandet var av kortare karaktär och att det inte ska utgöra grund för återkrav av utbetald assistansersättning.

Försäkringskassans motivering

Försäkringskassan har gått igenom ärendet på nytt och finner att beslutet är fattat enligt gällande bestämmelser, därför ändras inte beslutet. Återbetalningsbeloppet uppgår dock till 1 085 721 kronor och inte 1 085 487 kronor som angivits i grundbeslutet.

Återbetalningsskyldigheten kvarstår eftersom man har strikt ansvar att utan oskäligt dröjsmål meddela Försäkringskassan förändringar som kan påverka rätten till ersättning. Försäkringskassan kan inte finna att och hans vårdnadshavare kan anses bosatta i Sverige. Med anledning av detta finns inte rätt till assistansersättning.

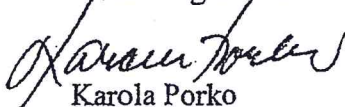
Vad gäller frågan om eventuell eftergift har Försäkringskassan inte funnit skäl att befria helt eller delvis från återbetalningsskyldigheten.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Det här beslutet är grundat på följande bestämmelser.

- 16, 17 och 18 §§ lag (1993:389) om assistansersättning
- 20 kap 8 och 10 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Försäkringskassan


Karola Porko**Du kan överklaga beslutet**

Om du anser att det här beslutet är fel kan du överklaga det hos förvaltningsrätten. Du ska skriva till förvaltningsrätten, men lämna eller skicka skrivelsen till Försäkringskassan. Ange vilket beslut du vill överklaga, hur du vill att det ändras och varför. Skriv också ditt namn, personnummer, adress och telefonnummer. Brevet ska vara undertecknat av dig.

Om du anlitar ombud ska en fullmakt i original skickas med. Ombudet kan då underteckna överklagandet i stället för dig.

Försäkringskassan måste få brevet inom två månader från den dag som du har tagit del av beslutet. Ditt överklagande kommer sedan att skickas till förvaltningsrätten.

Ett överklagande ska skickas till Försäkringskassan, Omprövningsenheten, Box 70 320, 107 23 Stockholm.

Postadress
Box 70320, 107 23 Stockholm

Besöksadress

Telefon
0771-52 45 24

PlusGiro

E-post
kundtjanst@forsakringskassan.seInternetadress
www.forsakringskassan.se

Telefax

Org.nr